

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5-00 зол.
Чвертьрічно 15-00 „
Піврічно 30-00 „
Річно 60-00 „
ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 долар.
Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 7-50 зол., Німеччині 7-50 зол.
Швейцарії 5 шв. фр., Чехословач-
чині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Ба-
гарії 7-50 зол., Австрії 7-50 зол.
Зміна адреса 1 зол.

Телеф. Редації 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

ПАЛОМНИЦТВО ДО ПЕКЛА.

Львів, 25. серпня 1933.

Еріо, колишній французький прем'єр, ви-
їхав сьогодні на пароплаві „Чічерія“ зі Стамбу-
лу до СРСР. Таку коротку телеграму
принесли вчорашні часописи. Ніби маловажна
справа — а скільки рефлексій вона викликає!
Еріо, попередник нинішнього прем'єра Франції
і його партійний товариш, лідер французьких
соціалістів-радикалів, кількакратний міністр
різних ресортів у різних кабінетах, славний
буржуй м. Ліону і т. д. і т. д., в одному із най-
відоміших державних діячів Франції і одною з
наймаркантіших її індивідуальностей. Річ ясна,
що до СРСР він не поїхав як „приватний ту-
рист“, ані для особистого відпочинку, ані для
якихсь наук, цілей, ані теж навіть з такої ціка-
вості, з якою їдуть оглядати менажерію. Не
може бути двох думок, що це неофіційний ви-
сланник і посередник французького уряду і що
та його подорож тісно зв'язана з останніми фран-
ко-російськими зближеннями. Вправді недавно
приїждив до Парижа Літвінов, (а навіть були
звістки, що він стрінувся на „прихильно-неу-
стральному“ французькому ґрунті з Троцьким,
який найшов собі врешті європейську пристань),
і вправді на один кивок Парижа злетілись би
туди всі достойники з Москви, а проте видно по-
тріби ще такі посередники і для мавіфесгації
перез більшовиками русофільських симпатій
французів і для популяризації серед французів
будь-що-будь диковинної ідеї — союзу поміж
найбільш дрібно-буржуазною країною рентиє-
рів, основанцем і твердинею європейської зер-
кальської системи, та найбільшим ворогом при-
ватного капіталізму, й державною системою,
обуванною на принципі світової революції.
Правда, пенсіка того французького дрібного
рентиєра дуже добре годилася до овації для са-
модержця найбільшої абсолютистичної держави
світа, і то в тих часах, коли революційно-репу-
блканські гасла були у Франції багато більше
атракційними, ніж нині. Тому й приязнь із ро-
сійськими більшовиками напевне не стрінується
а бують палкої французької душі, якщо до тої
душі промовляють холодні аргументи — інте-
ресу. І тому ненароком в останніх тижнях чита-
ємо від часу до часу про воскресіння різних
концепцій остаточної полагоди найболючішої
для французького громадянина справи — про-
ташних у Росії передвоєнних французьких по-
зичок.

Не знаємо, чи про зворот передвоєнних по-
зичок говоритиме Еріо у Москві, чи про пер-
спективи нових позичок, таких страшенне нині
потрібних більшовикам. Але всі розмови будуть
важливі вестися у напівчиноному сердечній атмо-
сфері. Нема ніякого сумніву, що вятатимуть
серед достойного французького гостя з велики-
ми почестями і що надовго заздалегідь пущено
в рух той весь спеціальний апарат при Інтури-
сті. Наркомідезі чи якісь іншій установі,
який постійно займається аранжуванням при-
їзду закордонних гостей. Правда, вже на самому
вступі трапився маленький недолід: Ідучи на
пароплаві „Чічерія“ шановний подорожник не
зміг не пригадати собі, що патрон того корабля,
одна з перших зорей на більшовицькому овіді
і одна із творців СРСР, — марно десь тиняєть-
ся і живе, погуглюючи за свої „буржуазні ухили“
та за його теоберезну опозицію супроти агрес-
сивної революційної пропаганди III Інтернаціо-
налу. Але це маловажні дрібниці. За весь час
той подорожні по російській „Росії“ (як наду-
ють телеграм), від „російської“ Одеси чи іншого
„російського“ порту над Чорним Морем почи-
наючи та кінчаючи на Москві чи Ленінграді —
серед показуватимуть Еріотові розквіт краю і
зоборбт населення — супроти якого патроні-
ківські дома, що обтурювали Катерину II, були
затягачом забавкою.

А треба це краще зробити! Бо Еріо це не ли-
ше зовнішній діяч, політик в даному менті

представник французького політичного русо-
фільства. З іменем Еріота зв'язана ще фірма од-
ного з керманців „Ліги оборони прав людини“,
пацифіста й гуманіста! І тому Еріо, якого ледви-
чи повезуть аеропланом з Одеського порту на
Червоний Майдан перед Кремлем (це був би
найлегший спосіб!), в ніякому разі не може по-
дорозі побачити опухлих трупів, не закопува-
них до часу повного розкладу тому, щоб їхні
своєрідні мерці не викопали і не зіли. Ніж не
вільно ставити діяча „Ліги оборони прав люди-
ни“ в незручну ситуацію, нпр. перед вияснення
сучасного невірності в СРСР, супроти якого
аракчеївщина була філантропією, — бож Еріо-
тові нині, як політикові Франції, не вільно про-
тестувати проти російського пекла, а навпаки —
він напевне щиро хоче по повероті до краю
опрокинути тенденційні злобні брехні, розсіюва-
ти по світі ворогами російського і міжнародно-
го пролетаріату. Тому вже краще повести фран-
цузького гостя надпрограмово до ще одного
дітоточого притулку і показати йому зворушли-
вий момент, коли перед кожною дитиною буде
пишатися глечик з молоком, а в малі рученята
будуть встромлені яблука (яблука звичайно пі-
сля від'їзду захопленого гостя відбирають, але
цього він уже не бачить). Не маємо теж ніякого
сумніву, що бачитиме Еріо таке знамените „я-
ствие і міте“, що балачки про голод на Україні
будуть йому видаватися найпоганішим накле-
пом...

Є якась глибока трагедія у тих паломни-
цтвах до СРСР, у тих куртуазійних чемностях
і дипломатичних розмовах, саме нині, коли у
тії частині Європи шаліє пекло на землі і коли
всі культурні одиниці світа повинні об'єднатися
проти спричинників та винуватців катастрофи
мільйонів тамовних людей. Глибока трагедія кри-
ється у філософії політики, що каже народам
кермуватися лише власним інтересом і на шля-
хи, що ведуть до власного щастя, каже глядіти
заключно крізь призму доцільності, відкидаючи
геть усі інші скрупули, — а проте в історичній
практиці тісно переплутує поняття здорового
національного еґотизму зі сліпим власним само-

ЗБІЖКА Й ПАШУ, ДОРІБОК ВАШОЇ ЦІЛО-
РІЧНОЇ ПРАЦІ

обезпечуйте від огню лише

В ТОВАРИСТВІ ВЗАІМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руска ч. 20.

губством та чужою загибеллю. І хоча існує чи-
мало холодних аргументів, вияснюючих і ви-
правдуючих подорож французького політика
до СРСР з погляду кон'юнктуральних інтере-
сів Франції, то проте годі позбутися враження,
якими короткозорими можуть бути найрозум-
ніші політики та безсердечними найщиріші гу-
манітаристи, коли моментальні міжнародні труд-
нощі й моментальні користи закривають дальші
й ширші овиди.

У подорожі Еріота маємо не лише доказ, що
захід Європи не дозрів ще до свідомості, що
найбільшим злом сучасного світа й людства є
московський більшовизм і що першим імпера-
тивом цілого культурного світа є здушити те
зло. Ця подорож є ще яскравим причинком роз-
кладу, в якому знаходиться весь соціалістичний
табор. Ось саме — одночасно з візком про
від'їзд до СРСР Еріота, лідера одної з найпо-
важніших груп II Інтернаціоналу, читаємо, що
Леон Блюм, лідер французької соціал-демокра-
тії, проголосив прилюдно тезу про потребу об-
'єднання II і III Інтернаціоналу, як найдоціль-
шого засобу для боротьби „з фашизмом і вія-
ною“. В обороні доктрини про поділ людства
на суспільні класи і боротьбу клас, як засіб до
добробуту і ціля саму для себе, — доходить за-
хідний демократичний соціалізм до того абсур-
ду, що об'єднання із найбільш агресивною, най-
більш войовничою і брутальною організацією
світа вважає засобом світової пацифікації!

Живемо справді у цікавих часах. Прига-
дують воєнні окопи, в яких отупілі від злиднів
воєнки черпають охоту до життя з цікавості:
чим усе воно скінчиться?

Сіоністичний Конгрес у Празі.

(Від нашого спеціального кореспондента).

Прага, 23. серпня 1933.

Урочисте відкриття 15. Сіоністичного Кон-
гресу відбулося в понеділок ввечері у найбіль-
шій залі чеської столиці. Прибуло 320 делегатів
і біля п'яти тисяч гостей зі всіх кінців сві-
та. Присутність такої великої скількості
жидівських гостей, розуміється, добре по-
мітла у Празі. Слід ствердити, що жидівські го-
сті гарно себе почували у славянській столиці.
Від часу народни сіоністичного руху конгрес
уверше відбувається в славянській країні. Зда-
ється, що ця спроба може дати добрі наслідки,
як у взаєминах жидів зі славянським світом,
так і загально-політичного характеру. Вперше
тут у Празі Конгрес полишив свою традицію ко-
ристування у своїх дебатах здебільша німець-
кою мовою: як на святочнім відкритті, так і
цілий перший день своїх занять вчора Конгрес
виживав мову єврейську, національну мову від-
родженої жидівської Палестини, поруч котрої
найчастіше можна було чути лише ще мову
чеську, якої вживали всі місцеві представники
у своїх привітаннях, жиди та немоди та ще
трохи мову англійську. Промови представників
чехословацького уряду, міста Праги, чеської
Національної Ради та ін. підначались різкою в
політиці отвертою сердечністю та прихотню
вислові симпатій до визвольних змагань сіоні-
стичного руху. Також ледви чи колись на нечесь-
ькій святі можна було спостерегти таку одно-
душну овацію в честь чеського народу та прези-
дента Масарика, як це мало місця на засіданні

Конгресу, коли п'ять тисяч жидів, що наповняли
величеську залу до краю, встало зі своїх місць
і довгими одлесками зустріло привіт президенто-
ві Масарикові, виголошений головою Сіоністич-
ної Екзекутиви, Соколовим.

Перший Сіоністичний Конгрес відбувся в
Базелі в 1897 році. Інституція ця була створена
Теодором Герцлем, який є творцем руху націо-
нального ввезовлення жидів шляхом створення
жидівського національно-державного осередку в
Палестині, в його модерних формах, литомих
усім іншим національно-визвольним змаганням.
Колонізація жидів у Палестині почалась два-
дцять років перед виступом Герцля, ще на почат-
ку 80-их років мин. ст. Першими колоністами
були молоді інтелігенти з Великої України, ко-
трі знали все, щоб в новій, історичній бать-
ківщині стати хліборобами, вважаючи єдиним
спасенням для жидівського народу його перехід у
значних масах до трудових занять, у першу чер-
гу до хліборобства. Ця ідея залишилась від того
часу головною підпалкою сіонізму. На сучасно-
му 18. Конгресі, що тепер розпочав свою працю
в Празі, найбільшою фракцією є група „Трудо-
вої Палестини“, або робітничая партія, яка на ви-
борах до Конгресу дістала в Палестині понад
70 відс. всіх голосів. З 320 мавлатів має робітни-
ча фракція на Конгресі 140. Робітничая органі-
зація в Палестині об'єднує у своїх рядах у пер-
шу чергу сільських робітників та самостійних,
трудоми селян, які ведуть своє господарство
на тій кооперативного об'єднання. Ізолюція

грудового життя, існування з власної продуктивної праці, опановує новий палестинський осередок. Хоча фахова робітничая організація об'єднує тільки понад сорок тисяч душ, але із приблизно 250 тисяч жидівського населення країни більшість підтримує ту головну ідею переходу жидівського народу до продуктивних занять в процесі вимандрування та оселення в старій батьківщині. У Палестині повстає на цій підвалині нове жидівське громадянство з новою культурою на єврейській мові.

У своїй промові на відкритті Конгресу президент Соколов вказав, що та прірва, перед котрою нині стоїть мільйон жидів Німеччини і котру перед очима цілого світу відкрили нині німецькі події, погрожує існуванню жидів не лише в Німеччині, але скрізь. Цю небезпеку бачив Теодор Герцль тоді, коли він закладав інституцію сіоністичних конгресів та модерний сіоністичний рух. Заможні верстви жидів за заході не вірили тоді в ту небезпеку. Вони не підтримали Герцля. Вони все ще вважали, що мімікрією та асиміляцією можна забезпечити собі можливості спокійного існування між чужими народами. Наслідки того становища нині перед нами. Всі брами зачинені перед німецькими жидами, які засуджені на загибель, якщо не залишать Німеччини. Лише одна жидівська Палестина є готова прийняти їх. Але в якій неарівняній мірі це булоб нині простіше, коли би жиди мали в Палестині не чверть мільйона осіб, а кілька разів більше, колиб жиди в цілм світі знали певно, що вони мають там рідний дім, завжди готовий дати їм притулок на випадок небезпеки. Оце питання долі німецьких жидів і величезного завдання їх переселення до Палестини — опановує нинішній конгрес.

18. Конгрес представляє приблизно мільйон сіоністів, які набули „шекель“, легітимізацію приналежності до сіоністичного руху і права прийняти участь у виборах делегатів до конгресу. Сіоністичний рух є глибоко демократичний, як кожний справжній національно-визвольний рух. Заможні кола жидів лише в останні часи побачили, що небезпека загрожує також їм, та що оселення в Палестині є спасінням не лише для убогих верств жидівства. Але заможні верстви воліють відбійна поселюватись в Палестині не під проводом національної організації, а самостійно, на власну руку. Тому спостерігаємо в останніх двох роках значний приплив також заможних жидів до Палестини, бачимо, що в жидівських банках там нині зберігаються мільйони фунтів стерлінгів, що виривають нові підприємства, помаранчові плантації та фабрики, будуються домівки і т. ін., але разом з тим фінанси Сіоністичної Організації та засоби Національних

Фондів — Кереп Касмет (Національний Фонд, що має купувати палестинську землю у національну власність жидівського народу) та Кереп Гаесод (Фонд відбудови, що має колонізувати робітників і селян на тих національних землях), переживають значну кризу. Ця глибока суперечність між величезним завданням, яке нині стоїть перед колонізаційними установами та обмеженістю грошових засобів цих установ, є другою проблемою, якою цей Конгрес мусить зайнятися. Це питання організації та фінансів. Вмандрування до Палестини заможних верств є річчю позитивною, бо інвестується капітал і тим розкривається можливість праці також для верств незаможних. Але коли ця колонізація та вмандрування капіталів відбувається поза проводом і контролем національних органів, то вона несе в со-

бі небезпеку приватної спекуляції, виникнення таких форм господарського життя, які бачити у жидів поза Палестиною. Вона жидівська спекуляція в Палестині набрала значення, важче йде колонізація широким верствам в країні. Ось чому увага конгресу звернена на питання взаємної приватної діяльності національними органами з одного боку, і сіоністичною Організацією з другого. Органістична Організація не розпоряджається публічно-державними органами в Палестині, не має спроможності оподатковувати акції, у селення і т. п.

Існування утравістичних шкіл є протизаконне

(Важке рішення Найвищого Адміністративного Трибуналу).

Шкільні Кураторії в Галичині, на Волині й Поліссі відмовно вирішували плембисити за українською мовою навчання у школах, а зокрема у випадках, коли поза внесеними деклараціями за українською мовою навчання залишилось поперх 20 дітей, за яких ніхто не вносив декларації. Міністерство Освіти постійно відкидало рекурси батьків (опікунів) українських дітей проти такого відмовного рішення Шкільної Кураторії і таким чином по українських громадах утравістичні школи лишались донині.

Проти одного такого відмовного рішення Кураторії Львівської Шкільної Округи й Міністерства Освіти вніс батько української дитини Василь Коваль з Чернілова, лворівського повіту, через д-ра Степана Біляка, адвоката в Городку скаргу до Найвищого Адміністративного Трибуналу, який вироком з дня 9. грудня 1932 р. ч. реї. 3855/29 скасував рішення Кураторії ЛШО та Міністерства Освіти як протизаконне. З огляду на те, що справа боротьби за українську школу тепер дуже актуальна, а подібних випадків є дуже багато, подаємо тут повний текст дотичного рішення Найвищого Адміністративного Трибуналу.

Найwyższy Trybunał Administracyjny
L. Rej. 3855/29.

W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej!

Найwyższy Trybunał Administracyjny w składzie: Przewodniczący Sędzia Zawilński i Sędziowie: Olpiński, Korwin-Piotrowski, przy udziale członka Sekretariatu Prawniczego Haydena, jako protokółanta, w sprawie skargi Wasyła Kowala w Czernilawie na orzeczenie Ministerstwa

Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 14 kwietnia 1929. Nr. II. 5103/29 w przedmiocie zmiany wyroku dwujęzycznego w 4-klas. szkole publicznej w Czernilawie na wykład w języku ruskim, po przeprowadzeniu 9. grudnia 1932. r. rozprawy, a to po wysłuchaniu sprawozdania sędziego-referenta, jakoteż wywodów zastępcy adwokata, adwokata Dr. Stefana Bilaka, oraz zastępcy powołanego inspektora administracyjnego z Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Dr. Stanisława Struczkowskiego, —

uczyła zaskarżone orzeczenie z powodu wadliwego powołania i zarządza zwrot złożonej opłaty.

POWODY.

Do Rady Szkolnej Powiatowej w Jaworznie wpłynęło w dniu 29. grudnia 1927. r. do poz. Dz. 1932. 114 deklaracje rodziców dzieci, uczęszczających do powiatowej szkoły w Czernilawie, domagających się, aby nauczanie w szkole było prowadzone w języku ruskim. Deklaracje te Rada Szkolna Powiatowa przesyłała z dnia 25. maja 1928. r. L. 1932 przesyłała do Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego z wnioskiem o utrzymanie w szkole w Czernilawie wykładu dwujęzycznego, powołując się na § 13 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 7. stycznia 1925. r.; do pierwszego tego wyroku dat w sprawie języka nauczania, stwierdzając, że w obwodzie danej szkoły jest 222 dzieci w wieku szkolnym, wszystkie wyznania grecko-katolickiego, oraz, że ludność tego obwodu wynosi 1977 osób, w tem narodowości polskiej i ruskiej 1896 osób.

Kurator Okręgu Szkolnego Lwowskiego, daty z dnia 13. czerwca 1928. r. Nr. 18362/28, nie uwzględnił powyższych deklaracji, ządając, wyrokować, według przepisów art. 3. ustawy z dnia 31. lipca 1924. r. Ust. poz. 766 i § 13. rozporządzenia Ministerstwa Wyznań

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 27. СЕРПНЯ 1933.

Д-Р ІВ. НІМЧУК.

Українці і відеїч Відня 1683 р.

Виправа козаків на Волощину.

Вирушаючи з армією під Відень, думав Собеський одночасно зробити диверзію туркам при допомозі козаків через Волощину. Він велів вербувати до тої виправи козаків і передав провід над ними шляхтичеві Куницькому, якому надав титул гетьмана. Таким робом Собеський задумав видобути з козаків якнайбільшу користь для свого великого підприємства і зашакувати турків з іншого боку — таки в їх власній хаті, у Молдавії і в буджацьких степах, звідки багато їх вийшло під Відень. Ще з Угорщини писав король (20. X.), аби тих козацьких добровольців, що до нього не дійшли, спрямувати на Волощину. Писав він теж до нунція, аби на ту виправу дав з 60.000 „бо це час, якого ждали віки, і як його не використаємо, то будемо відповідати за це перед Богом“.

Відгомін вербунку на віденську виправу, заінцікований Менжинським, Булигою, Друшкевичем, каштеляном Любачевським та іншими, порушив маси козацтва, що волочились безчинно по степах, ріжних недобитків з нещасливих воєн з Туреччиною, Московією і Польщею. Волощина, на яку висланники Собеського вказували як на місце легкої добычі, потягала до себе злавна всяких вояковиків. Так і тепер зібралось около 8.000 козаків, у тому значна частина з лівобережної України, і рушили під командою згаданого Куницького в похід на Волощину.

В листопаді 1683 р. перейшли ті айська в Рашкові через Дністер і вже небаком стрінулися з татарами. Спалюючи Бендери, йшли вони вперед, очищуючи терен від буджацької орди. Так дійшли до Кілії, де звели бій з татарами, які втікали зніз Відня і якими козаки заступили до рогу. Татари, не маючи нічого до страшення, билися дуже хоробро і відперли козаків, забравши

ши у них весь табор. Куницький мусів рятуватися втечею до Могилева над Дністром, а звідти до Нємирова. Там він і переплатив ту виправу головою, бо козаки, обурені на нього за великі втрати, збили його на початку 1684 р. Наслідником Куницького став ближче невідомий Андрій Могила, званий також Могилівським, що походив з Лівобережжя.

Виправа на Волощину закінчилась тим, що її учасники повертались за Дніпро, під владу гетьмана Івана Самійловича. Хоч та виправа, організована й ведена невміло, була спізнена і в загальному невдачна, то проте вона аязала туркам руки і нанесла їм також немалі страти.

Історичні пам'ятки.

У Відні збереглося дуже багато пам'яток і всяких слідів у назвах вулиць, площ, пам'яток, пам'яткових таблиць і т. п. з часу й на спомин другої облоги Відня з 1683 р.

Так є там дуже гарний парк, т. зв. Türken-schanzpark, на місці, де були турецькі шанці. На горі Каленберг є римо-кат. костел св. Йосифа в управі польських Воскресенців, у якому, як і в окремій каплиці з боку, в якій Собеський перед самим виступом слухав Служби Божої, є повно ріжних пам'яток на спомин тої події. Є в тій каплиці м. ін. портрети Собеського ріжної величини з таким написом: Joannes III. D. G. dlu cmfwy eeraon cmfwyp b Lithuaniae, Ukrainae etc.) Крім того є у Відні вулиця і площа Со-

15) При цій нагоді може не буде від речі пригадати, що Собеський походив по мамі з українського православного роду Даниловичів. Загально відомо, що він визнав монастирі в Галичині (Краснопуща — грамота з 1665 р. Золоча), а навіть сповідався в ігумена Геласія у Краснополі, викликаючи цим обурення єзуїта Вєта Менше відомо, те, що Собеський писав урядові листи також по українськи. Один такий український лист Собеського до турецького султана жидівського підписаний є у записках Цейлі з 1833 р. ч. 25.

беського, а на Бізамбергу (гора по другій стороні Дунаю) є його пам'ятник.

У катедрі св. Стефана, зараз від входу з одного боку, є ріжко знавцями оцінюваний пам'ятник, на якому зображені всі ті визначні особи, що причинилися до оборони Відня. Цей пам'ятник величезних розмірів, на якому є Рідігер фон Штаремберг на коні, як головний переможець, а з боків посадник Відня Лівоберг та єпископ граф Кольоніч; вище знаходиться статуї союзників: Собеського, курфюрста Макса Емануїла Баварського, Карла V. Лотаринського і курфюрста Йогана Георга Саксонського; високо в горі Мадонна, перед нею сидить цар Леопольд I. і папа Інокентій X. Пам'ятник цей виконано на основі проекту радника Едмунда Гельмера; він має форму бароконого вівтаря, архітектура його з червоного, сирого з білого мармору.

Про численні пам'ятки того часу, які зберігаються у спеціальному музею Собеського у Львові, згадаємо тільки мимоходом. На урвоні заслугує ще вистава пам'яток по Собеському відкрита 5. V. у. р. в палаті графа Адама Бріньського у Вілянові, де в одній з найбільших можна оглядати шатро великого мейора Кара Мустафи, здобуте під Віднем, що обіймає 220 м.² поверхні і надається до поділу на кілька кімнат.

Тривалу й цінну пам'ятку з того часу знає й ми, українці. Це вірша учасника віденської виправи, єп. Шумлянського, чи радше може його надворного співака-поета, в якій та вірша оспівана. Вірша та, писана чистою українською народньою мовою, визначається великою художністю до Собеського, а зате дартє гетьмана Самійловича, що був проти походу козаків під Відень. Ось кілька її уривків:

Жалься, Боже, на гетмана,
Самойловича Івана,
Що закликав християном
Поїти бити істерманом.

Релігійних і Оświecenia Publicznego з дня 7. stycznia 1925 r. poz. 33. Dz. Ust., wykład dwujęzyczny mógłby być zmieniony na wykład ruski tylko w takim razie, gdyby poza dziećmi, dla których zażądano właśnie ruskiego języka nauczania zabrakło 20 dzieci w wieku szkolnym; w danym zaś przypadku deklaracje za ruskim językiem nauczania obejmują dzieci 146, dzieci zaś w wieku szkolnym jest 222.

Od decyzji tej zostało wniesione przez mieszkańców gminy Czernilawa odwołanie do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, w którym odwołujący się twierdził, że Kurator błędnie interpretuje przepisy ustawy, jakoby wykład w języku ruskim obowiązywał tylko wówczas, gdyby brak 20 dzieci, co do których nie zgłoszono deklaracji, domagających się ruskiego języka wykładowego, podczas, gdy, zdaniem odwołujących się, ustawa przewiduje konieczność złożenia deklaracji, domagających się polskiego języka wykładowego dla co najmniej 20 dzieci; następnie odwołujący się twierdził, iż orzeczenie Kuratora mylnie stanowi o otrzymaniu szkoły dwujęzycznej, gdyż szkoła w Czernilawie nie była dwujęzyczna, lecz wyłącznie ruska, orzeczenie zatem mogło wprowadzić, a nie utrzymać wykład dwujęzyczny.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, decyzją z dnia 9. kwietnia 1929 r. Nr. II. 5103/29, nie uwzględniło powyższego odwołania, powołując się na motyw zakwestjonowanego orzeczenia.

Skarga do Najwyższego Trybunału Administracyjnego domaga się uchylenia powyższego orzeczenia, poczynając te same zarzuty, które zawierało odwołanie od decyzji Kuratora Szkolnego Lwowskiego.

Po rozpoznaniu sprawy i po przeprowadzonej w dniu dzisiejszym rozprawie, Najwyższy Trybunał Administracyjny rozstrzygnął co następuje:

Sprawę zmiany w publicznych szkołach powszechnych języka nauczania ruskiego na język państwowy, względnie wprowadzenia, jako języka nauczania, wyłącznie języka ruskiego na odnośnym terenie, regulują przepisy art. 3. ustawy z dnia 31. lipca 1924 r. zawierającej niektóre postanowienia o organizacji szkolnictwa Dz. Ust. poz. 766 oraz §§ 8—13 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 7. stycznia 1925 r. w sprawie wykonania powyższej ustawy Dz. Ust. poz. 33.

Wymienione przepisy zarówno ustawy, jak i rozporządzenia, którego ważność nie jest kwestionowana, zupełnie wyraźnie stanowią, iż przy zachowaniu warunków, w danej sprawie niespornych, jak procentowy stosunek narodowościowy mieszkańców danego obwodu szkolnego, ilość dzieci, co do których zażądano ruskiego języka nauczania, ważność tego żądania i t. p. o utrzymaniu lub prowadzeniu państwowego języka wykładowego decyduje wola rodziców, i że ta wola musi być w sposób wyraźny ujawniona. Wynika stąd a contrario, iż samo stwierdzenie istnienia w danym obwodzie szkolnym więcej niż 10 dzieci, co do których nie zgłoszono żądania państwowego języka nauczania, nie może być uznane za dostateczną podstawę do stwierdzenia woli rodziców w kierunku prowadzenia lub utrzymania państwowego języka wykładowego. To też § 10 przepisów wykonawczych nakłada na władzę obowiązek umożliwienia wszystkim rodzicom dzieci danego obwodu szkolnego wyrażenia w sposób stanowczy swej woli co do

Турком признай в том показав,
А козаком славу змавав,
Котру в полю батьки наші
Здобивали, бючи баші.

Після опису визволення Відня, а потім бою під Парканами, маємо такі строфи:

Отож, турки, ваша пиха
Наробила вам же лиха:
Хтілисьте айшій бити,
Та есте-сте добре биті.

Башов ваших іспоймано
І до Польщі їх забрано.
Україна тепер скаже,
Цар турецький равне плаче.

А далі:

Було вино до чотири,
Бо ю пили і костирі;
А ми за Дніпром сиділи,
Простуху та воду пили.

Так по славіній в Німцях війні
Пошов король до свої землі
Україну одбирати
І волохов осаджати.

На весну ся їзбере,
Всіх християн запрашає:
„Поможіт мні турков збити,
Будет сам Бог нам шастити“.

Кінчиться вірша так:

Возьмімося всі за руки,
Всімьо амліи пойти в муні,
Запорожці, станьте з нами,
Ачей буде Бог за нами.

Якби й не оцінювати тої вірші — є вона безперечно важним і цікавим культурно-історичним документом того часу.

ПРОФ. ЕДВАРД ШТАЕРМАН (ВІДЕНЬ)

один з нечисленних чоловіків північної Європи і безперечно найважливіший педагог Європи — веде надалі

Мистецький курс гри на фортепіані

В МУЗИЧНІЙ ШКОЛІ ІМ. П. П. ПАДЕРЕВСЬКОГО у Львові, вул. Мілковського 11
Вісник приймає канцелярія школи від год. 10—1-ої і від год. 4—7-ої.

7/22 1—2

языка наuczania в даней школе і переписує в том celu спеціальны триб постęпованія, полегаячы мiędzy иннemi на поданiю до публiчної вiдомостi в означеном термiнiе о згłoszeniu зажданія wprowadzenia lub zmiany языка наuczania в тей школе. В даным przypadku, як то wynika з актiв адмiнiстрacyjnych sprawy, а в szczegiłноsci з treści wyjasнiеń Rady Szkolnej Powiatowej w Jaworowie з dnia 4. grudnia 1929 r. власнiве влaдze зацiебали дoкoнaнiя powyższego obowiazku.

Wakutek tego stan faktyczny sprawy przedstawia się jako niewystarczający do wydania przez pozwaną władzę merytorycznej decyzji na wniesione przez skargących odwołania.

Trybunał zatem uznając podniesiony w skardze zarzut pierwszy za uzasadniony, а zarazem powołując się postanowieniami punktu 1 art. 84. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27. października 1932 poz. 806 Dz. U., zaskarżone orzeczenie uchylił.

Zwrot opłaty uzasadniają postanowienia art. 95. ust. 1. cytowanego rozporządzenia o Najwyższym Trybunale Administracyjnym.

Warszawa, dnia 9. grudnia 1932 r.

Podpisy: — Zawiliński, — Olpiński, — Korwin-Piotrowski.

З огляду на цей засадничий вирок Найвищого Адміністраційного Трибуналу всі дотеперішні

пiдмoвнi вiрiшення шкiльної влaди пoбiсцити за українськoю шкoлою в пoдiбних випадках як прoтiзакoннi є нeвaжнi. Тому вoднi, де всупереч вiнесеннiм декларaцiям за українськoю мoвою навчання пoлiщено утвaрiстичну шкoлу пiд тoю притoкoю, що пoзa тiми декларaцiями змiнилось пoверх 20 дiтей, пoвиннi українськi батьки (oпiкуни) лoгaйнo дoмaгaтися змiни дoтичнoї утвaрiстичнoї шкoли на українськy.

Не вважаючи на вище наведений засадничий вирок Найвищого Адміністраційного Трибуналу — Шкільні Кураторії ще й довнині відмовляють врішувати шкільні публіцисти за українською мовою навчання, мотивуючи, що лишилось 20 дітей, за яких ніхто не вносить шкільних декларацій. Проти всіх таких протизаконних рішень повинні батьки не тільки вносити своєчасно рекурс до Міністерства Освіти, але зокрема також скаргу на дотичну шкільну владу до Ради Міністрів, покликаючи на число й дату повного засадничого вироку Найвищого Адміністраційного Трибуналу.

Правна Оборона
при Головній Управі „Рідної Школи“.

Ще одна московська імпреза у православній церкві.

Кремлянець, 22. серпня 1933.

Як відомо, польська преса якийсь час присвячувала дуже багато уваги русифікаційній роботі православної єпархії, а зокрема — митрополита Дениса. Згадувалося також і про чисто російський характер святкування 10-літнього ювілею його перебування на митрополичому престолі.

Російські церковні кола звикли до заходів, щоб скорегувати події і показати, що за ними народ. З цієї метою православні священники Волині одержали інструкцію, щоб постаратися про масову участь селянства в церковних процесіях до Почаєва, де 10. вересня мають відбутися урочистості в честь преп. Йова Почаївського.

Однoчасно священникам дали поучення, як перевести маніфестацію в честь митрополита Дениса з приводу його ювілею. Від парафії мають бути подані йому „адреси“ з численними підписами з визнанням його діяльності, з висловом всяких побажань і спротивом проти українізації (розмосковлення) церкви. Розуміється,

священники одержали вже готовий текст „адреси“ в російській мові.

Подаємо все це за приватними відомостями, які заслуговують на довіру. Коли це правда, то ця московська імпреза можна голосно назвати властивим іменем. Як збираються в таких випадках підписи по селах, добре всім відомо. Російські батюшки легко переконують селян, які не знають російської мови, що це робиться для оборони церкви. Чи будуть при цьому згадувати імя митрополита Дениса — це інша річ.

Вістка про цю московську імпрезу, що має на меті прикрити злочинну русифікаційну акцію у православній церкві видуреними підписами темних довірливих селян, викликала по селах арозуміле обурення і контракцію.

Овідомі селяни Волині масово готуються до протесту до Почаєва, щоб там особисто заманіфестувати своє негативне відношення до московської єпархії та до її намірів прикрити свої русифікаційні плани іменем українського народу.

Православний українець.

Комітет Допомоги Голодуючим Вел. України й Кубані у Бельгії.

Дня 15-го ц. м. у Брюсселі на нараді представників українських організацій в Бельгії засновано Комітет Допомоги Голодуючим Великої України й Кубані. Обрано до Президії Комітету: голова: інж. Ю. Яковлів, заст. голови Я. Олексюк, секретар: І. Косець. негайнож Комітет видав апель, що його вмістили різні бельгійські пресові органи.

Комітет має на меті бути в постійному контакті з краєвими й еміграційними комітетами, видавати для бельгійської преси спеціальний бюлетень з інформаціями про сучасні страждання

України, апелювати до гуманітарних бельгійських установ і т. д.

Адреса для листування: Ing. G. Iakovliv, 61, rue de Dove, Jambes—Namur. Чеков. Рах. 23, 44. 65.

ПРИ ОБСТРУКЦІЇ, розладді нарядів травлення, згозі, памороках, болях голови і загальним недомаганні вживати рано натще склянку природної гірської води „Franciszka-Józefa“.

Арійський параграф супроти духовенства.

БЕРЛІН, 25. 8. ПАТ. Конференція евангелічного синоду прийняла більшістю голосів внесення, що вводить постанову т. зв. арійського параграфа, на основі якого духовні становича можуть займати тільки особи, що викажуться

ся арійським походженням. Від групи евангелістів і „церква“ парох Якобі заявив, що стосування приписів права, обов'язуючого урядовців, також до духовних осіб, не згідне з поняттям церкви.

Барикади на французьких каналах.

ПАРИЖ, 25. 8. ПАТ. Страйкова ситуація в північній Франції не змінилася. Транспортні робітники унеможливають дальше рух на каналах, будуючи нові перешкоди у виді барикад і беріажок поперек каналів. Вчора в одному тільки місці вузького каналу Оаз збудували барикаду із 60 беріажок, заучених спеціальними ключами і ланцюгами. Таку барикаду годі здобути. Робітники заповідають, що збудують величезну барикаду довжиною 800 метрів. Страйкарі нахочяться очевидачки під впливом комуністичного елемента. Вони заявили, що на випадок потреби готові, щоб унеможливити всякий рух на каналах, позатопляючи судна з цементом.

Гітлерівські репресії проти духовенства.

БЕРЛІН, 25. 8. ПАТ. Як повідомляє преса, крім парох Тома з місцевості Шенах арештовано теж місцевого сотрудиника за те, що заборонив шкільній молоді читатися піднесенням руки. Сотрудиникові звелили покинути місто на протязі одної години, бо влада не могла взяти на себе відповідальності за його особистість безпеку. Також парохів Томові, якого пустили на волю, заборонили вертати до даного місця побуту. Одного пароха, який в листі до знайомого, інтернованого в однім концентраційнім таборі, висловився критично про генеральний уряд, арештовано й відставлено до концентраційного табору.

СТАНІСЛАВ СТЕМПКОВИЧ

МАГАЗИН І РОБІТНЯ ФУТЕР

Львів, пл. Капітульна 1

ПОРУЧАЄ НАЙДЕШЕВШЕ

футрянні вироби, відомі зі своєї доброти. Полекші в сплатах.

Ч. 273.

1—4

Чи соціалісти злучаться з комуністами?

ПАРИЖ, 25. 8. ПАТ. Міжнародна соціалістична конференція приймає гострі форми. Внутрі французької соціалістичної партії панує таке напруження, що багато товаришів перестали себе знати. Ренодель і Маркет скритикували гостро концепцію Блюма про спільний фронт з комуністами. На їхню думку Блюм завдав остаточний удар другому інтернаціоналові, порівнюючи його зі Союзом Народів, бо виказав, що обі ті встанови мають спільну прикмету: безсильність.

Коли з Реноделем почав полемізувати Півер, депутат Грумбах перебив йому запитом, що він зробив би, якби повторилася німецька інвазія. Делегат данської соціал-демократії Андерсен спротивився теж рішучо концепціям Блюма. Еспанський соціаліст Кортеро домагався співпраці з еспанською демократією.

ПАРИЖ, 25. 8. ПАТ. Народа другого соціалістичного інтернаціоналу наближується до кінця. Вчора ввечері розпочалися роботи комісії. Вчора говорили останні промови між іншими соціаліст Грумбах, обговорюючи справу злуки другого інтернаціоналу з третім. Промовець підкреслює, що Москва такого бажання не виявляє. Доказом становище Москви в часі гітлерівського перевороту.

Сьогодні прийде мабуть до голосу депутатів Марке, який буде полемізувати від групи французьких соціалістів табору Реноделя з висловами Блюма.

За підпал райхстагу.

БЕРЛІН, 24. 8. ПАТ. Президент сенату карного трибуналу в Ляйпцігу Бінгер визначив початок головної розправи в процесі за підпал Райхстагу на 21. вересня н. р. Головна розправа відбудеться в Ляйпцігу, однак доказове поступовання з уваги на необхідність льокальної візи і тому, що більшість свідків мешкає в Берліні, буде переведене в будинку райхстагу в спеціально приготуваній салі. Обвинувачують п'ять осіб: б. комуністичного посла до райхстагу Ернеста Торгелера, літ 40, якого боронитиме адв. д-р Зак з Берліна, даліше муляря Марінса ван-дер Лібе, літ 24, якого боронитиме з уряду адв. д-р Зайфер, з Ляйпцігу. Даліше обвинувачених є трьох болгар, яких боронитиме адв. д-р Райхерт з Липська: журналіст Георгі Дмитров, літ 50, б. студент Попов, літ 31, і швець Василь Канев, літ 36. Процес закритий на великій розмірі. Акти справи обіймають 35 томів, сам акт обвинувачення понад 230 сторінок. Прокуратура посилає 110 свідків і знавців, однак їхнє число збільшиться в часі розправи.

Протинімецька сіоністична резолюція.

ПРАГА, 25. 8. ПАТ. На вчорашньому пленарному засіданні 18. сіоністичного конгресу вирішено протинімецьку резолюцію, над якою радила п'ять днів спеціальна комісія при зачинених дверях. Резолюція висловлює протест проти протинімецьких репресій на всіх ділянках культурного, господарського і правно-суспільного життя. Конгрес заявив, що не занедає оборонної акції, поки жиди не будуть повернені їхні права та громадянська рівноправність. Конгрес протестує проти переслідувань і стверджує, що однією розв'язкою є сіонізм і колонізація німецьких земель у Палестині. Обов'язком цілого світа допомогти в реалізації сіонізму та поселення там всіх жидів, які хотять жити незалежним національним життям.

ЗАБОРОНИЛИ ЖИДАМ ДОСТУП ДО МІСТА.

ЛЯЙПЦІГ, 25. 8. ПАТ. „Френкіше Тагесцайтунг“ повідомляє, що громада Грос-Грундбах у Франконії ухвалила одностайно видати постанову, яка забороняє жидам доступ до міста.

ПОВІНЬ СПРИЧИНИЛА НА ЗАКАРПАТТІ ШКОДИ НА 40 МІЛ. Ч. К.

Закарпатські окружні уряди покінчили працю для ствердження шкід, які спричинила повінь. Шкід є загалом на 40 міль. ч. к. Із того шкоди заподіяні в збіжжю виносять 22.5 міль. ч. к., а шкоди в містечку Видок є на 5 міль ч. к.

Мусоліні гльорифікує силу.

КУНЕО, 25. 8. ПАТ. Вчора прибув сюди Мусоліні, витаний ентузіастично. Приїздом рапорт округів Ломбардії, Еміонту і Лігурії, виголосив промову до народу. Шість тисяч літ історії, сказав він, дав нам виразні висловлювання, що треба бути сильним. Сильні мають прихвиль і в часі війни викликають страх, а слабі в відокремленні і на випадок війни грозить їм небезпека знищення. Треба бути сильним перш усього чисельно; як коліски в порожні, парід старіється і паде. Не треба ніколи оглядатися поза себе, коли рішення запало, але все йти вперед. 14 років фашизму зробило з італійського народу суцільну масу, якої ніщо не всилі захитати. Бо фашисти мають доктрину, що спасуть цілий світ. Промову італійського прем'єра прийнято ентузіастичними окликами.

Зміни на Кубі.

ГАВАНА 25. 8. ПАТ. Уряд Чеспедеса рішив розв'язати конгрес і привернути конституцію з 1901 р. Всі вищі урядовці, іменовані на новій конституції з 1928 р. будуть усунені. Уряд підлягає виразно революційним тенденціям молоді, що відіграла таку велику роль під час упадку президента Машадо.

Величезний пасажирський літак.

МОСКВА, 25. 8. ПАТ. В Харкові збудовано найбільший на світі пасажирський літак „К 7“, обчислений на 128 сидячих або 87 спальних місць. В літаку крім 16 кают для пасажирів находиться салон і поміст для проходів. „К 7“ переводить тепер пробні літи під проводом свого конструктора інж. Калініна.

ФРАНЦУСЬКІ ЖАНДАРМИ ОБСАДИЛИ РЕСПУБЛІКУ АНДОРУ.

Париські часописи повідомляють із Андори, що окружні вибори визначено на 31. серпня. Андорські горожани французького походження, мовляв, вдоволені з приходу французьких жандармів для забезпечення спокою та порядку. Лише андорські еспанського походження, мовляв, виявляють невдоволення. Жандарми остануть в Андорі лише під час виборів.

ЗА НАФТОЮ В ЧЕРЗІ ВСЕНЬКУ НІЧ.

Кореспондент „Нає Фрає Пресе“ Басехес повідомляє, що на Україні після довгої перерви починають знову продавати хліб, однак по інфляційних цінах. Відчувається страшна нестача нафти. Нестача така велика, що жінки стоять від 10-ої години вечора, щоби шойно рано прийти на чергу. „Торгсини“, які продають за золото або за валюту, роблять на нафті добрі інтереси. За п'ять днів підвищили ціну нафти з 5 золотих копійок до 10 золотих копійок. І бензини нема. Ця нестача тим замітніша, що СРСР. фігурує між головними державами, які ввозять за кордон бензину та нафту.

Зрештою вся увага звернена була на жнива. Всі робочі сили вислали на села, щоби „помагали“ при роботі, себто доглядали селян, бо селяни не виявляли надмірної охоти віддати державі потрібну кількість збіжжя для прохарчування міст.

КНИГА ВСІХ ВОЯКІВ, ЩО ЗГІНУЛИ НА ВІЙНІ.

Американські часописи повідомляють про створення союзу, який поставив собі цікаву мету: хоче зладити список усіх жертв світової війни. Передовсім має зібрати всі назвища погиблих воїнів, а при визначних жертвах і опис життя та заслуг. Назвища будуть поділені по національностям і в алфавітному порядку. Цю великанську збірку, цей загальний список усіх жертв світової війни мають видати книжкою. Деякі члени-основники того союзу думають, що цей книжкою виданий список у війні втраченого людського життя буде найкращим мировим маніфестом.

По широкому світі.

— В Міндені агоріли, як повідомляють з Гамбурга, військові касарні, при чому жертвою пожежі стали магазини цілого кур'яна піонірів. Вогонь спричинили комуністи.

— В Хорватії застрілили б. міністра хліборобства Найдорфера два напасники, давши до нього три огріли.

Коли папа вертався з Кастель Гандольфо перед його автом упав військовий літак. Старшина легко ранений.

НАПАДАЮТЬ НА МУРИНИ
ГАМБУРГ, 25. 8. ПАТ. Під впливом частіше напади на муринів, головним чином на жінки. Преса пригадує, що чимало муринів боролось в німецьких колоніальних війнах, визнає останній в спокою „тих наших комбатантів, які заслугоують на пошану“.

ВИМІНА ТОВАРІВ ДЕРЖАВ М. АНТАНТИ
БУКАРЕШТ, 25. 8. ПАТ. „Аргус“ повідомляє, що міністр Бенеш опрацьовує план виміни держав Малої Антанти, який ґрунтується на імній виміні товарів при привізних і експортних контингентів на 6 літ.

ЛІКВІДАЦІЯ ДУНАЙСЬКОЇ КОМІСІЇ
БУКАРЕШТ, 25. 8. ПАТ. Часописи повідомляють, що завдяки старанням мін. Тігурану в Парижі та Лондоні, оба уряди згодилися на ліквідацію європейської комісії на Дунаї, яка з 1856 р. адмініструвала гірлом Дунаю. Румунія вважає існування цієї комісії невідповідним собі та таким, що порушує її суверенітет.

ФАКТ!!

ЩО НАЙЛІПШІ
ПАПЕРЦІ
І ТУТКИ
Є „КАЛІНА“

Український захист для старини.

ОС. Йосафатки, яких матірину дім є в Ку-Волянах, будуть у Львові при нр. Завітній перший український захист для старини. Кат. обряду. Завдяки щедрості оп. Задорожних удається ОС. Йосафаткам збудувати пошану релігійності, положеної при вул. Замковій ч. 11. Цей цілий реальності виходить на Виході Зам. Сама вулиця, хоч майже в самому центрі міста, а якраз надається на будову захисного захисту, бо сусідство безпосередньо з парком там парком Високого Замку, над цілим парком гарний і чисте повітря.

Недостача такого захисту вже від давнього часу давалася відчувати. Багато безлітків і родинних українців на старість мучилися при захисті в чужині. Тому і радість треба мати цей почин ОС. Йосафаток, а в першу чергу дякувати Вл. Задорожним за їх щедру ініціативу. Сподіємося, що в розумінні ага тієї важкої і важкої справи українське громадянство прийде в поміч нашим старикам та донькам ОС. Йосафаткам у виконанні другої пошаною релігійності і в будові домішки, в якій вони старілися як дома.

В першу чергу ваше духовенство, яке на стільки різних цілей переводить релігійні збірки, повинно цю справу зацікавити і поагітувати за жертвами на цю ціль. Жерти вилати до Земельного Банку у Львові, пл. Савицького ч. 14. для ОС. Йосафаток.

НЕОБХІДНА БРОШУРА

Новий Самоуправний Закон

вже появилася.

ЦІНА ТІЛЬКИ 40 СОТ.

Замовляти в Адміністрації „Літ.“. Для Ринку 10.

Після довшої іаканічної перерви кінотеатр „Атлантік“ у Львові розпочав новий сезон екзотично-зоологічним шлагером, що нагадує трохи „Трейдергорна“, в дечому уступаючи, а в дечому його перевищуючи. Слабший браком вса-гої фабули, зате сильніший великими науковими малюнками та страхітаними ефектами, що степенуються до краю. Фільма створена в тропі-кальних околицях малайського архіпелагу, го-ловно в джунглях острова Суматри. й спира-ється на сензаційних пригодах американського мисливця, що довгий живіт окази тропікальної фауни для зоологічного музею. Таких жахли-вих сцен боротьби за існування найстрашні-ших хижаків, як тигра з вужем удавом чи кро-кодилом, або незвичайно напружених епізодів довілі наїрзінських звірюк живцем та без ужиття добої, не доводилось ще бачити. Фільма має запевнений успіх, особливо серед молоді.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТУДІЇ В. Ш. З. Т. (ЕКСПОРТИВЦІ)
У ЛЬВОВІ.

Студенти В. Ш. З. Т. користаються з усіх академічних прав і пільг, а дипломами покінчення Школи дають право займати державні посади І. категорії і вчителі у фахових школах. При Академії існують: 1.) четвертий фа-

СТУДІ В ЛЮБЛІНІ.
Українська Студентська Громада в Любліні подає до відома, що осінній семестр книгів перенесено на 2.—7. жовтня. Подання треба вносити до 2. вересня.

Виділ Українського Акад. Т-ва „Січ“ у Відні подає до відома, що згідно з розпорядком міністерства освіти всі заграничні студенти мусять навдаліше до дня 15 чересня п. р. явити прохання про повоане ариняття. Платіше внесених подаянь не будуть брати під увагу. Це відноситься також до нрвоступаючих. Тому всі незарегістровані на зимовий семестр ячєня „Січ“ звольте негайно надіслати на адресу: Ukrainischer Studentenverein „Sitschd, Wien XVIII, Theresienng. — дарту і мієне упо-

СПОРТ

ТРИЗУБ — СОКІЛ IV
ЗНАГІННЯ

МЕТА — ЧОРНОМОРЦІ
Змагання політичних дружин за мистецтво у с.
відбудуться в дні 27. ц. м. на „Світлі” в 1914.
Змагання вестиме п. Повзаяук.

УКРАЇНА ІДЕ ДО САМБОРА.
В суботу 26. і в неділю 27. ц. м. розкрили
товариські змагання в Самборі а Дніпро-
роною“.

В неділю 27. ц. м. розіграє резерв України
риски змагання з "Зорею" у Вінниці.

О Г О Л О Ш Е Н И Я

З друкарні Вил. Спілки „Діло“, Львів.